

— intens. वरीवृत्पते, वरीवृतीति, वर्वृतीति, वरिवृतीति, वर्वर्ति, वरिवर्ति, वरीवर्ति Schol. zu P. 7, 4, 90. fg. rollen, die Würfel: इरिणे वर्वृतानाः RV. 10, 34, 1. वरीवर्त्यमानश्चरति ÇAT. Br. 14, 1, 4, 10.
— अचक्र caus. herbeibringen: अचक्रा मुन्नायं ववृतीय देवान् RV. 1, 186, 10.
— अति 1) trans. vorbeifahren, passiren bei (acc.): कामलान् R. 2, 50, 10. übersetzen über (einen Fluss) 71, 15. überschreiten: सतां गतिम् R. 2, 111, 4. fgg. (act.). R. GORR. 2, 120, 6. विद्यातृविक्रितं मार्गम् Spr. 2809. म-यादां कौलीनाम् R. 5, 87, 12. hinausgehen über: येनेन्द्रियेण गृह्यते शब्द-स्तस्य विषयभावमतिवृत्तो ऽर्थो न गृह्यते jenseits von — gelegen Comm. zu NĀJAS. 2, 1, 51. hinübergelangen über eine Zeit so v. a. so lange leben: षणमासात्रातिवर्तते Verz. d. Oxf. H. 51, a, 34. vorbeikommen bei so v. a. übertreffen: वेदस्याध्ययनेन बहून्धीन् MBh. 3, 11069 (S. 571). स्वर्गे संतानक्रुमान्यतिवर्तति (so die neuere Ausg.) HARIV. 8245. बान्ध-वस्त्रेहं राज्यलोभा ऽतिवर्तते KATHĀS. 41, 40. शर्मिष्ठयातिवृत्तास्मि (mit pass. Bed.) MBh. 1, 3451. वाग्विभवातिवृत्तवैचित्र्य (mit act. Bed.) MĀ-TRĪM. 16, 1. überwiegen: अन्योऽन्यं नातिवर्तते MBh. 3, 13928. Verz. d. Oxf. H. 49, b, 20. hinwegkommen über so v. a. überwinden, widerstehen, entgegen, entrinnen, loskommen von: असाध्या नातिवर्तते प्रमेका रजनीं यथा । ताराग्निं तथा नातिवर्तते तथा दृश्या गुदाद्भवाः ॥ SUÇR. 2, 82, 7. 8. 406, 14. यदातिवर्तितुं बाहुबलं नाशकृतां मम KATHĀS. 121, 67. एतन्मुखं मम R. 5, 6, 14. मृत्युम् KAUC. 13. ते शुक्रमेतदतिवर्तति MUND. UP. 3, 2, 1. दिष्टम् MBh. 5, 7543. देवं पौरुषेण 13, 1932. R. GORR. 2, 20, 20. DAÇAK. 73, 6. त्रीन्गुणान् BHĀG. 14, 21. BHĀG. P. 6, 4, 14. कालम् R. GORR. 2, 80, 23. BHĀG. P. 8, 21, 20. स्वभावम् Spr. 4309. दोषम् MBh. 3, 16679. भवितव्यम् KATHĀS. 37, 236. पूर्वकर्म 101, 296. वैधात्रीर्वामताः RĀGĀ-TAN. 4, 413. hinweg-gehen über so v. a. versäumen, vergessen, unterlassen, verletzen: यथा पु-ष्पाणि च फलानि च । स्वं कालं नातिवर्तते तथा कर्म पुराकृतम् Spr. 3394. समयम् MBh. 2, 693. वेलां मेहेदधिः R. GORR. 2, 30, 30. 6, 103, 18. नियो-गम् R. SCHL. 2, 21, 42. शासनं भर्तुः R. GORR. 2, 23, 8. धर्मम् 30, 30. 6, 4, 20. सत्यम् KATHĀS. 98, 53. Jmd nicht beachten, keine Rücksicht nehmen auf Jmd, sich gleichgiltig verhalten gegen Jmd: अतुस्मातां सतीं भार्याम् — अतिवर्तते दुष्टात्मा R. 2, 75, 36. आतरं धार्मिकं ज्येष्ठम् MBh. 2, 2258. त्वं समासाद्य वैदेहि — कः पुमानतिवर्तते सान्नादपि पितामहः R. 5, 22, 14. sich vergehen gegen Jmd: अत्यलोभाद्या तु स्त्री भर्तारमतिवर्तते M. 5, 161. अत्मानं नातिवर्तते R. 2, 111, 7. अत्मानं नातिवर्तस्व R. GORR. 2, 120, 7. यथाहं कर्मणा वाचा शरीरेण च राघवम् । सततं नातिवर्तयम् 6, 104, 27. 103, 18. अतिवृत्त der sich gegen Jmd vergangen hat 3, 56, 22. 5, 80, 14. — 2) intrans. a) vorüberziehen MBh. 3, 12168. — b) verstreichen: नातिवर्तते तत्क्षणात् R. 1, 32, 2. संध्याकालो ऽतिवर्तते 44, 62. 51, 20 (48, 23 GORR.). 86, 20. 5, 7, 53. वयो यदातिवर्तते 75, 5. PAÑKĀT. 174, 9. ed. orn. 49, 18. तयोः प्रत्यक्षमन्योऽन्याकारदानेन u. s. w. कालो ऽतिवर्तते Hir. 25, 17. fg. 62, 22. आ षोडशाद्वाक्षाणस्य सावित्री नातिवर्तते zu spät sein M. 2, 38. — c) lassen von (abl.): गौरवान्नातिवर्तते R. GORR. 2, 62, 31. यथा मे हृदयं नित्यं नातिवर्तति राघवात् 6, 104, 28. — d) अतिवृत्त weit fort-gegangen R. 3, 50, 6. weit entfernt von: त्वं नातिवृद्धा वयसा नातिवृत्तश्च यौवनात् । कथमल्पेन कालेन पृथिवीमटांस द्विज ॥ MĀRĀK. P. 61, 11. längst vergangen: ऽकथक Spr. 5321. — Vgl. अतिवर्तन, ऽवर्तव्य, ऽवर्तव्य, ऽवर्तिन्. — caus. 1) übertreten —, austreten lassen: पुरीषम् SUÇR. 2, 516,

9. — 2) = simpl. 1) Jmd nicht beachten, keine Rücksicht nehmen auf: अतिवर्त्यते MBh. 10, 235.
— अभ्यति bei Jmd vorbeifahren: कृत्ति स्मात्र पिता पुत्रं रथेनाभ्यति वर्तते (रथेनाभ्येत्य संयुगे ed. Bomb.) MBh. 7, 1391.
— व्यति 1) trans. übersetzen über, passiren: सागरम् R. 5, 36, 3. hin-überkommen über so v. a. entgegen, entrinnen: दिष्टम् MBh. 8, 1731. — 2) intrans. a) verstreichen: सा रात्रिर्व्यत्यवर्तते MBh. 3, 16722. 7, 2794. HARIV. 4419. R. 2, 91, 74 (100, 75 GORR.). R. GORR. 2, 79, 38. 4, 8, 48. 44, 109. 48, 6. 50, 3. 5. 22, 12. 76, 15. 7, 9, 8. — b) lassen —, weichen von (abl.): सत्यात् R. GORR. 2, 62, 30.
— समति vorüberziehen bei (acc.): इन्द्रियाणां वशानुगम् । अर्थाः सम-तिवर्तते देसाः प्रुष्कं सरो यथा MBh. 5, 1299. entgegen, entrinnen: वि-धिम् HARIV. 7404. यथाभावम् Spr. 4388. Vgl. u. समभि.
— अघि 1) hinrollen über (loc.): अघ्यं न्वेषु पर्वयो ववृत्युः RV. 10, 27, 6. — 2) sich bewegen —, hinfliegen irgendwohin: यतो यतो षट्पदो ऽधि-वर्तते ततस्ततः प्रेषितवामलोचना ÇĀK. 23. — caus. hinrollen über (acc.): अङ्गारम् (कपाले) TBa. 3, 2, 1.
— अनु 1) nachrollen, sich nach —, entlang bewegen; folgen, nach-gehen, nachwandeln, sich richten nach, nachstreben, sich hängen an: अनु व्रतानि वर्तते कृष्णान् RV. 1, 183, 3. सन्ना ते अनु कृष्टयो विश्वा च-क्रेवं वावृतुः 4, 30, 2. प्रुभं यातामनु रथा अवत्सत 5, 53, 1. घृतस्य निर्णिगनु वर्तते वाम् 62, 4. अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्त्येतांश्म 8, 6, 38. 10, 37, 3. AV. 7, 21, 1. यं कृत्वा र्दनुवर्तते verfolgt 12, 2, 37. 11, 9, 21. TBa. 1, 7, 1, 7. PAÑKĀV. Br. 12, 6, 8. ÇAT. Br. 4, 5, 1, 9. सत्यं नो ऽनुवर्त्यति 7, 4, 1, 3. 4. 8, 2, 2, 7. — वर्तम् BHĀG. 3, 23. MBh. 3, 15690. अघ्यं मार्गम् R. 3, 46, 17. अघमपदवीम् BHĀG. P. 5, 15, 1. प्रजास्तमनुवर्तते समुद्रमिव सिन्धवः Spr. 3899. MBh. 2, 2052. 15, 342. HARIV. 12070. R. 2, 24, 20. 30, 30. 88, 15. 100, 3. 7, 10, 8. KUMĀRAS. 3, 36. ÇĀK. 35, 21. Spr. 148. BHĀG. P. 4, 7, 34 (वर्तती). 8, 16, 37. SARVADARÇANAS. 177, 13. कृपेवानुवृतां wie ein Schatten folgend R. 3, 12, 11. अष्टष्टवादयः सद्गुणाद्यालंकारवदनुवर्तते VEDĀNTAS. (Allah.) No. 148. ते ऽन्ववर्तन्पितृन्सर्वे यशसा च बलेन च so v. a. kamen ihnen gleich an MBh. 3, 15940. BHĀG. P. 1, 12, 18. सतः nachgehen, in Jmdes Fusstapfen treten (bildlich) R. 5, 23, 7. Spr. 2621. सतो ऽसतो (gen.) नानुवर्तति MBh. 1, 3580. अनुवर्तितुमिच्छति मातरं सततं मुताः nachgehen, sich halten zu, anhängen R. 4, 19, 25. 2, 9, 39. MBh. 5, 65. 14, 17 (act.). HARIV. 5632. KATHĀS. 46, 58. Jmd willfahren R. 5, 84, 9. Spr. 258. 2655. 2925. KATHĀS. 33, 14. वस्त्रभरणप्रेषणादिना DAÇAK. 86, 14. BHĀG. P. 3, 16, 21. पित्रा मामनुवर्तता 4, 30, 15. अनुवृत्त zu Willen seiend, gehorsam KATHĀS. 1, 66. लोकानुवृत्त n. Gehorsam des Volkes Spr. 1314. कृन्देऽनुवृत्त n. das Willfahren 2676. Jmd beipflichten MBh. 1, 1799. RAGU. 14, 43. अनुवृत्त der sich einverstanden erklärt hat MBh. 3, 14838. Etwas befolgen, sich bekennen zu, sich richten nach, anhängen, einer Sache nachgehen, sich hingeben: चार्वाकमतमनुवर्तमानाः SARVADARÇANAS. 2, 3. 134, 1. 2. अहं तावत्स्वामिनश्चितवृत्तिमनुवर्तिष्ये ÇĀK. 23, 14. तच्छी-लमनुवर्त्यति मनुष्याः MBh. 3, 13109. विज्ञोवा देवमनुवर्तते Spr. 2786. fg. 46 (II). स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते 4829. कृपणानामसहानां मा वृत्तिमनुवर्तिथाः MBh. 5, 4534. R. 4, 31, 7. पितृपैतामहे वृत्तम् MBh. 3, 11638. R. GORR. 2, 14, 10. दुष्कृतं पितुः R. SCHL. 2, 106, 15. अनुवर्तत्याः